VAN ZOYS TOT SOEST

TIJDSCHRIFT VAN DE "HISTORISCHE VERENIGING SOEST"

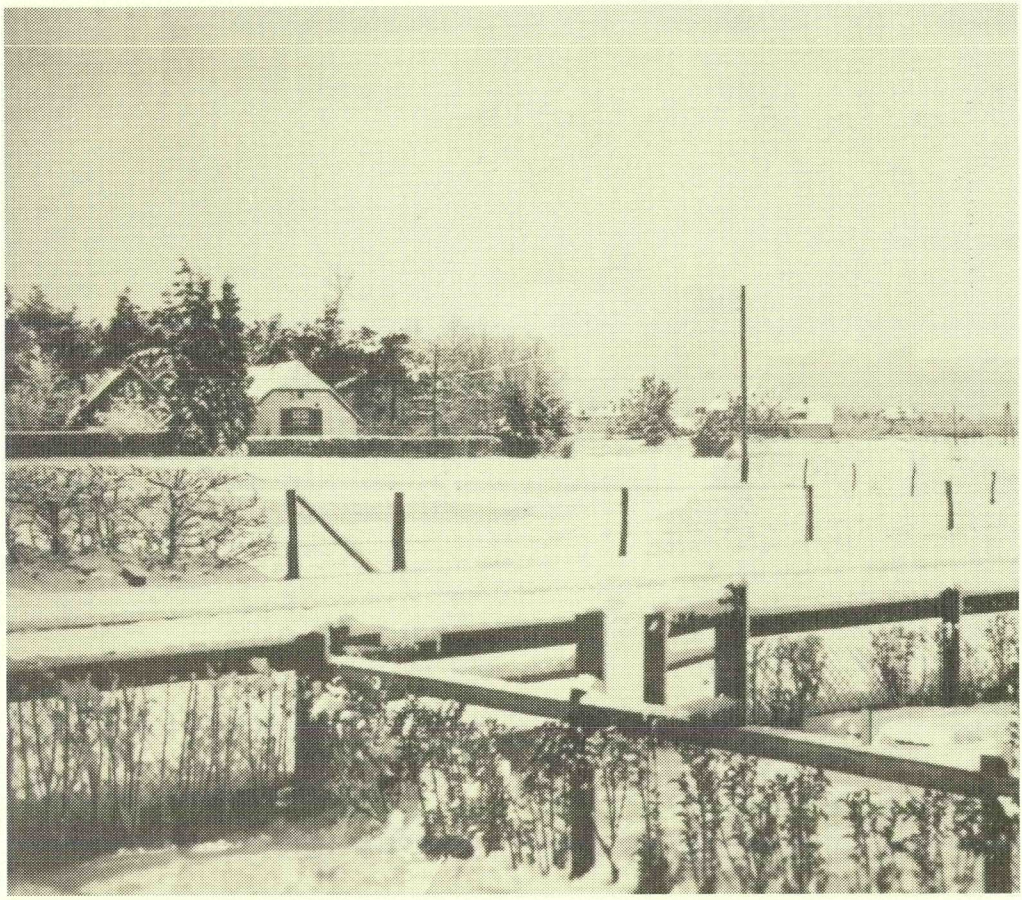

18e jaargang nr. 3 winter 1997

Foto omslag:

Gezicht op daggeldershuis Oude Utrechtseweg 11
(nu Familiekerk)

Historische Vereniging Soest
Opgericht 8 mei 1980

Bestuur

Voorzitter	:	P.J. van Doorn, Schoutenkampweg 113, Soest
Secretaris	:	Mevr. E.M. Stolwijk, Kruisweg 2, Soest, Telefoon 035-6017113
Penningmeester	:	J.Th. van der Putten, Leeuwerikweg 30, Soest
Overige leden	:	R.P. van Dorresteijn, Kolonieweg 6a, Soest
		A.J. van den Dijssel, Irenelaan 7, Soest
		J.E.J. Hilhorst, Plasweg 57a, Soest
		W.J.M. van Hofslot, Kerkpad ZZ 10, Soest
		W.C.J.M. Peters, Van Mecklenburglaan 24, Soest
		W. Routers, Cimbaal 19, Soest
Redactiecommissie	:	S. van Doorn-van der Linden
		J.E.J. Hilhorst
		W.C.J.M. Peters
Redactie-adres	:	Schoutenkampweg 113, tel. 035-6013912
Vormgeving	:	Drukkerij Practicum BV, Torenstraat 22a, Soest

Alle rechten voorbehouden.

Overname uit deze uitgave is alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van het bestuur van de Historische Vereniging Soest.

De contributie bedraagt f 35,-- per jaar.
Betaling is mogelijk:
op de postrekening van de penningmeester Historische Vereniging Soest, nummer 54.59.21.8
danwel op de bankrekening van de vereniging bij de Rabobank te Soest, rekening nummer 3599.02.235. (Giro van de bank: 212775.)

In het laatste nummer van 'Van Zoys tot Soest' van 1997 wil ik graag even terugblikken op het afgelopen jaar. Er werden weer met veel enthousiasme een aantal evenementen en activiteiten georganiseerd.

De werkgroep Genealogie was actief op het gebied van familie-onderzoek en publiceerde enkele resultaten in 'Van Zoys tot Soest'.

De evenementencommissie organiseerde de jaarlijkse fietstocht, die dit jaar naar Kasteel Sypesteyn voerde. De excursie dit najaar naar Delft was een groot succes. Het aantal deelnemers aan de activiteiten groeit gestaag.

Dit jaar beëindigde de heer Van den Breemer zijn werkzaamheden als redacteur van ons blad en ging de redactie in andere handen over.

Het bestuur is alle leden, die op een of andere manier hebben bijgedragen aan het succes van het afgelopen jaar zeer erkentelijk voor hun inzet.

Mede namens de andere bestuursleden wens ik u prettige Kerstdagen, een goede jaarwisseling en een gezond en voorspoedig 1998 toe.

Graag tot ziens op 13 januari 1998 tijdens de 'Klitsavond'.

P.J. van Doorn, voorzitter

december 1997

Gerrit van Steijn van Hensbroek, de eerste burgemeester van Soest

door W.P. de Kam

Op de eerste verdieping van het gemeentehuis hangt op de wand tegenover de deur van de kamer van de burgemeester een lijst met namen en foto's (voorzover voorhanden) van voormalige burgemeesters. De lijst wordt geopend met een portret van G. van Steijn van Hensbroek. Hij was de eerste die zich officieel burgemeester van Soest mocht noemen. Lang voordat hij zich officieel zo mocht noemen (K.B. van 9 augustus 1825) functioneerde hij echter al als burgemeester.

Tijdens de Franse overheersing (1810-1813) was hij benoemd tot 'maire' van "la commune de Zoest", dat behoorde tot het "Departement du Zuiderzee" (dat departement omvatte het grondgebied van de provincies Noord-Holland en Utrecht), Arrondissement d'Amersfoort, canton d'Amersfoort. Het is niet geheel duidelijk wanneer de benoeming tot 'maire' precies is ingegaan. Blijkens het opschrift onder het portret in het gemeentehuis heeft hij zijn ambtsuitoefening aangevangen op 10 april 1813. In de onlangs gepubliceerde inventaris van de archieven van de gemeente Soest 1812-1928 is op blz. 22 het besluit afgedrukt waarin G. van Steijn van Hensbroek is aangesteld tot maire (het origineel bevindt zich in het Rijksarchief in de provincie Utrecht, archief onderprefect van Amersfoort). Als datum van besluit wordt genoemd 27 maart 1813. Wat ook precies de datum van ambtsaanvaarding geweest moge zijn, vast staat dat op 5 mei 1813 de heer G. van Steijn van Hensbroek voor de eerste maal de vergadering van de municipale raad van Zoest presideerde. Of hij ook vóór zijn benoeming als maire werkzaam is geweest in Soest is niet duidelijk. In het Nederlands Patriciaat, jaargang 1, blz. 436 wordt hij vermeld als adjunct-maire van Soest in 1812, maar ten tijde van het overlijden van zijn voorganger (maire Antonie Jacob Schutter) in januari 1813 functioneerde als adjunct-maire Willem Smits. Het is echter niet uitgesloten dat er meer dan één adjunct-maire was benoemd.

Gerrit van Steijn is geboren op 5 maart 1769 te Amsterdam. Na een korte militaire loopbaan heeft hij zich bekwaamd in de rechten en financiën. Zo is hij o.a. werkzaam geweest als amanuensis bij de schepenen in Den Haag en als geheimschrijver van de advocaat-fiscaal van het Hof van Holland. Sedert 1794 was hij Heer van Hensbroek. Vanaf die tijd schreef hij zijn naam voluit als G. van Steijn van Hensbroek. In 1797 is hij gehuwd met Geertruida Plaat. Zij was vermoedelijk een familieverwante van zijn moeder, die Maria Plaat heette.

G. van Steijn van Hensbroek

De eerste tijd van zijn ambtsperiode in Soest is zeker niet de gemakkelijkste geweest. De Franse overheersing en het opkomende verzet daartegen drukte zwaar op de samenleving. In de laatste maanden van 1813 kwam er een eind aan de overheersing door het Franse Keizerrijk. Op 4 december 1813 (zondag!) kwam de municipale raad bijeen. De maire deelde mee dat hij een missive had ontvangen van 30 november jl. van het Provisioneel Bestuur van Utrecht waarin stond '"dat gend Provisioneel Bestuur tot dat het aan Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Willem den VI (de later koning Willem I) zal hebben behaagd nadere voorzieningen te doen; de Maire en de Municiapale

Raad dezer Gemeente uit derzelve functie heeft ontslagen, en voor hunne gedane diensten heeft bedankt. Edoch verder opnieuw qualificeren om provisioneel de belangen dezer Gemeente tot nader Order waar te nemen; daarbij dit voormalig Dorps Bestuur inviterende om eene schriftelijke verklaring te doen en onder solemneele Eede te beloven aan het vaderland en aan Zijne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince van Oranje Nassau etc. etc. getrouw te zijn". De notulen gaan daarna als volgt verder: "Waarop gedelibereerd zijnde heeft de Municipale Raad voornoemd de hun opgedragen privisionele functie met onuitsprekelijk genoegen aanvaard, en onder solemneele Eede beloofd aan het vaderland en aan Zijne Doorluchtige Hoogheid Willem den VI den Heere Prince van Oranje-Nassau gehouw en trouw te zijn en deze met hun handtekening te bekrachtigen. Verder zullende hier aan de de nodige publiciteit worden gegeven".

Het vertrek van de Fransen betekende niet dat de dagelijkse problemen, waarmee de samenleving als gevolg van de strijd tegen de Fransen werd geconfronteerd, ook verdwenen. Uit de bij de maire binnenkomende brieven in het eerste halfjaar van 1814 (inventaris gemeentearchief nr. 72) blijkt dat voortdurend de aandacht wordt gevraagd voor het onderhoud van de Russische en Pruisische troepen, die hier te lande verbleven. De maire/burgemeester werd voortdurend herinnerd aan de verplichting om bij te dragen aan het onderhoud en gewaarschuwd voor ingebreke blijven. De verteringen van de troepen drukten zwaar op de begroting.

Op 16 januari 1814 deelde de Commissaris Generaal van het Departement der Zuiderzee mee dat men voortaan de benaming 'maire' niet meer mocht bezigen, maar dat in afwachting van nadere beslissingen van de Prins van Oranje men voortaan de benaming 'burgemeester' moest gebruiken. De brief eindigde met de aanmoediging "U gelieft zich hierna te gedragen".

Op 30 december 1817 maakte de burgemeester bekend dat hij door Zijne Majesteit den Koning was benoemd tot Schout van Zoest, de Birk en Isselt. Bij besluit van 23 oktober 1823 werd de Schout tevens aangesteld als secretaris van de gemeente, na het overlijden van de secretaris Pannevis. De functie van Schout en secretaris werd daarmee in één persoon verenigd, zoals dat bij kleine gemeenten in de vorige

eeuw en tot ver in deze eeuw ook het geval was. Zoals reeds opgemerkt, werd hij bij Koninklijk Besluit van 9 augustus 1825 officieel benoemd tot burgemeester van de gemeente.

Op 25 januari 1834 (twee maanden voor het bereiken van zijn 65e verjaardag) werd Gerrit van Steijn van Hensbroek op eigen verzoek ontslagen als secretaris. In zijn plaats werd zijn zoon Joan Albert van Steijn benoemd als secretaris. Deze was zijn vader reeds opgevolgd als notaris te Zeist, een nevenfunctie van Gerrit van Steijn die in die tijd heel normaal was. Op ruim 80-jarige leeftijd nam G. van Steijn van Hensbroek na een ambtsperiode van 36 jaar ontslag als burgemeester. Op oudejaarsdag, 31 december 1849, werd de raad bijeengeroepen om afscheid te nemen. Hij deelde de gemeenteraad mee dat hij wegens verzwakking van zijn 'Gezigt' het noodzakelijk had geoordeeld aan Z.M. den Koning om eervol ontslag te verzoeken, hetgeen hem bij besluit van 6 december 1849 was verleend. Dat de jaren zwaar gingen tellen, kan uit de handtekening die Van Steijn van Hensbroek altijd onder de notulen van de gemeenteraad plaatste, worden afgeleid.

Het afscheid van de hoogbejaarde burgemeester zal voor velen niet onverwacht zijn geweest en door sommigen op dat moment zelfs gewenst. In het voorjaar van 1849 was in een aantal rekesten aan Z.M. de Koning het verzoek gedaan een nieuwe burgemeester te benoemen op grond van de "hooge jaaren en ongeschiktheid van de tegenwoordigen Burgemeester".

Ongeschikt is burgemeester Van Steijn van Hensbroek voor zijn ambt - hoewel aan het eind van de ambtsperiode de katholieke oppositie daar anders over dacht - zeker niet geweest. Uit de stukken en notulen van de vergaderingen van de raad en burgemeester en assesoren (wethouders) doemt het beeld op van een man, die de belangen van zijn gemeente verdedigde en ondanks de vele problemen de financiën van de gemeente redelijk op orde bracht en hield. Gerrit van Steijn van Hensbroek is op 31 maart 1857 (net na het bereiken van de 88-jarige leeftijd) te Amersfoort overleden.

N.B. Veel van het vorenstaande is ontleend aan een artikel van E. Heupers in het maandblad Oud Utrecht 1963 (blz. 114 t/m 122). Daarnaast zijn de gegevens ontleend aan de notulen van de raadsvergaderingen van 1813 t/m 1850.

Uijt Eijgene vrije geneegentheijdt

door de redactie

Tot de inventaris van de Historische Vereniging behoort de originele kopie van een opgemaakte overeenkomst uit 1784 waarbij een stukje grond om niet wordt overgedragen aan Evert Fluijt, meester timmerman. Omdat Evert Fluijt geen onbekende in Soest is (hij is de grootvader van Hendrikje Fluijt, die met haar echtgenoot Cornelis Hendrik van Brummelen, als eerste in de Kerkebuurt in 1838 is begonnen met een bakkerij) is het interessant van deze overeenkomst melding te maken.
De letterlijke tekst ervan luidt:

Copie
Ik ondergeteekende bekennen bij desen uijt Eijgene vrije geneegentheijdt afgestaan, en gesedeert te hebben Gelijk bij desen afstaan en Sedeeren aan Monsieur Evert Fluijt Meester Timmerman, en Inwoonder te Soest: Een bekent Stukjen Land regt agter sijne huijsjes Gelegen aan de Seijweg naast de Kerk, Sijnde thans met een Beuken heg afgeset, ter groote van Negen en vijftig Roeden in 't geheel groot: Sijnde Geleegen aan 't Eijnde van 't Bouwland bij 't Huijs van 't Klooster Langs de groote gemeene weg, en Seij Steeg tot Soest, weshalven bij desen verklaaren daar van afstand te doen en voorn. 59 Roeden Lands in vollen Eijgendom over te geven aan voorn. Evert Fluijt en Sijn Regt verkrijgende, om daar meede te handelen als sijn eijge vrije land en grond in Eijgendom toebehoorende, waar toe desen tot sijne versekeringe is dienende, als begeerende dat 't selven altoos van kragt en waarde sal verstrecken.
Actum Utrecht den 27e April 1784
G.v.Salck

Evert is gedoopt in Soest op 29 september 1743 als Evert Jacobse Fluit, zoon van Jacob Fluit en Lubbertje van Aduwerd. Hij trad op 28 mei 1769 in Soest in het huwelijk met Henderikje Blauw[1]. Zij woonde voor haar huwelijk in Soest notabene in Wildervank. Het gezin kreeg 6 kinderen.

---

[1] Van Zoys tot Soest, 10e jaargang nr 1 1989, blz 16

Naar alle waarschijnlijkheid - zie ondermeer Gerard Stalenhoef[2] - woonde het gezin Fluijt in de Kerkebuurt in het pand waar later gedurende ruim 150 jaar bakkerij Van Brummelen was gevestigd.

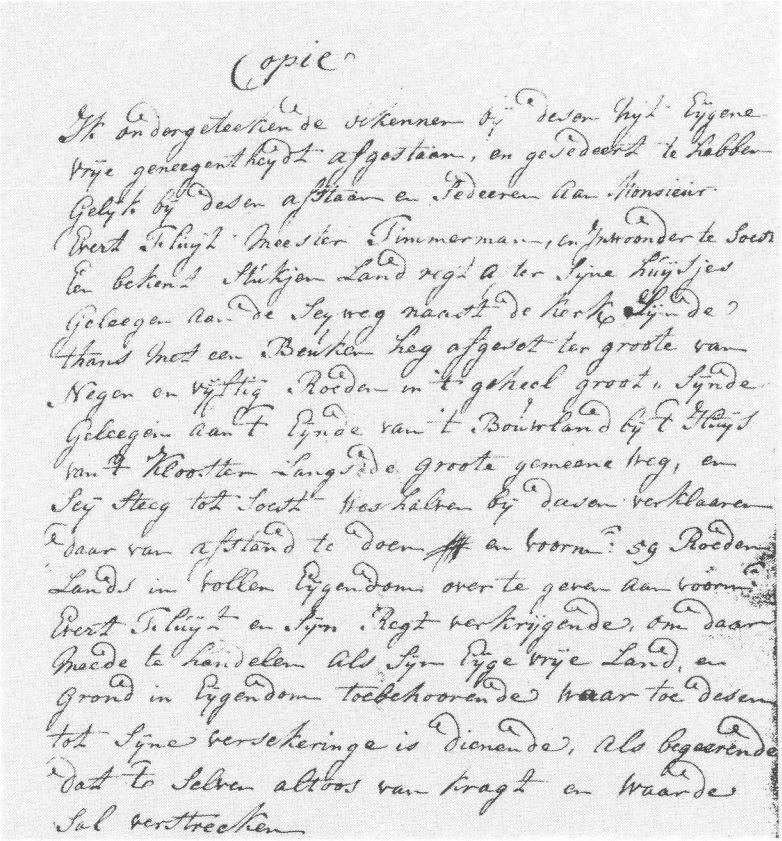

Copie

Ik ondergeteekende verkenne bij deser Lyt Eygene vrije geneegenthey dt afgestaan, en gesedeert te hebben Gelyk ik bij deser afstaan en sedeeren aan Monsieur Evert Fluijt Meester Timmerman, en inwoonder te Soest Een bekend Stukjen Land regt a ter Syne Huijsjes Gelegen aan de Seyweg naast de Kerk Sijnde thans met een Boukem heg afgesetter groote van Negen en vijftig Roeden in t geheel groot, Sijnde Gelegen aan t Sijnde van t Bouwland bij t Huijs van t Kloosster Langs de groote gemeene weg, en Sey steeg tot Soest Voorhalven bij deser verklaaren te daar van afstand te doen ~~ff~~ en voorm: 59 Roeden Lands in vollen Eygendom over te geven aan voorm: Evert Fluijt en Syn Regt verkrijgende, om daar mede te handelen als Syn Eyge vrije Land, en Grond in Eygendom toebehoorende waar toe deser tot Syne verseekeringe is dienende, als begeerende dat t Selven altoos van kragt en waarde Sal verstreeken

Een afbeelding van de originele kopie

Op de lijst van inwoners in Soest van 1786[3] komt na de naam van Jacob (waarschijnlijk zijn vader, die bij het gezin woonde of andersom) ook de naam van Evert voor; beiden zijn dan timmerlieden. Zijn moeder is overleden, evenals zijn oudere broer Jacob (8 april 1770 † 1770-

---

[2] Van Zoys tot Soest 9e jaargang nr 3 1889, blz 3

[3] Van Zoys tot Soest 9e jaargang nr 3 1989, blz 2 e.v.

1775) en daarom wordt op deze lijst vermeld, dat het huisgezin bestaat uit 8 personen. In de bevolkingsgegevens van 1813 wordt zijn naam ook nog vermeld. Hij is dan 70 jaar oud[4]. Hij woont dan op nummer 187 samen met zijn dochter Lubbertje (winkelier) en Elsje, de dienstmeid. Evert werd eigenaar van ruim 800 m² grond (59 roeden); heeft hij hier een huis op gebouwd?

Het zou kunnen zijn. En heeft hij daarna de latere bakkerij (nummer 163) overgedaan aan zijn zoon Hendrik Fluijt, die in 1813 daar met zijn gezin woonde (zie voetnoot 4). Niet duidelijk is overigens waarom "uijt eijgene vrije geneegentheidt" een stukje land werd overgedragen. Speculaties zijn uit den boze. En wie was G.v.Salck?

Ten slotte en terzijde: vast staat dat drie generaties Fluijt het vak van timmerman beoefenden in het pand Van Brummelen en dat deze lijn door Hendrikje in 1838 is onderbroken.

De Familie van Roomen te Soest (1)

door G.J.M. Derks
(m.m.v. Mevr. J. van Kleinwee-van den Dijssel / Werkgroep Genealogie)

1. Oudste generaties, afkomst en verspreiding.

In Soest is de naam Van Roomen vooral verbonden met de Grote Melm, waar al ruim 200 jaar onafgebroken leden van de familie woonachtig zijn. De speurtocht naar de wortels van de Soester familie Van Roomen leidt ons echter naar het erf (Groot) Calveen, gelegen onder Hoogland. Daar woonde in het midden van de 17de eeuw ene **Aert Dircksz van Roomen**, met zijn gezin. Aert Dircksz van Roomen komen we in oude archief-stukken ook tegen met de naam **Aert Dircksz Romeijn**. In de 17de en 18de eeuw woonden ook in Hoevelaken personen die zowel met de naam Romeijn als met de naam Van Roomen werden aangeduid.

---

[4] Bevolkingsgegevens 1813 door Dick van Vulpen,
Van Zoys tot Soest 17e jaargang nr 1 1996

Het is aannemelijk dat zij tot één en dezelfde familie behoorden als de Van Roomen's te Hoogland, maar daar zijn nog geen harde bewijzen voor gevonden.

41 telgen uit de verschillende takken van de familie Van Roomen verzameld voor het gemeenschappelijk stamhuis "De Oude Melm", 1 september 1997

De Soester Van Roomen's stammen langs vrouwelijke lijn af van genoemde Aert Dircksz van Roomen. Eén van zijn dochters was **Willempje Aarts van Roomen**. Zij trouwde in 1676 met Evert Jansz, bij wie zij minstens elf kinderen kreeg. De nakomelingen van hun omstreeks 1680 geboren zoon **Peter Evertsz** gebruikten óók de naam Van Roomen, die in dit geval dus van moederszijde werd doorgegeven. Frappant is dat hierdoor uiteindelijk de naam Van Roomen in de omgeving van Amersfoort zou blijven bestaan, want de oorspronkelijke "echte" familie Van Roomen te Hoogland schijnt geheel te zijn uitgestorven.

De kinderen van genoemde Peter Evertsz alias Van Roomen waren omstreeks 1718 de eerste Van Roomen's in Soest! Vanaf de Grote Melm te Soest heeft de familie Van Roomen zich later verspreid over de omliggende gemeenten, met name Leusden, Baarn en Hilversum.

Over de precieze oorsprong en de betekenis van de naam is nog helemaal niets bekend. Mogelijk is de naam **Van Roomen** een verbastering van **Romeijn**, de oudst bekende variant. Vroeger werd de naam zowel met één als met twee o's gespeld; later werd Van Roomen de meest gebruikte schrijfwijze. De overigens in mannelijke lijn uitgestorven tak in Baarn raakte definitief een "o-tje" kwijt, waardoor de naam daar meestal als **Van Romen** werd geschreven.

Ten tijde van de volkstelling van 1947 woonden in Nederland nog 80 Van Ro(o)men's, waarbij vooral Soest en Hilversum met respectievelijk 20 en 21 personen sterk vertegenwoordigd waren. In de provincie Noord Brabant woonden 16 personen met de naam Van Roomen. Zij zijn allen terug te voeren op een familie Van Roomen uit Roosendaal en omstreken, waar de naam reeds aan het begin van de 17de eeuw voorkomt. Op de stamboom van deze Brabantse naamgenoten is nog geen aansluiting gevonden.

Tot de afstammelingen van de Soester Van Roomen's langs vrouwelijke lijnen behoren o.a. takken van bekende families als Van Asch, Van den Breemer (Raadhuisstraat en de Arie van Engendaal-tak), Dijkman, Hartman (Birkt), Hilhorst (Piet-van Riek-tak), Van 't Klooster (o.a. Hoogland), Kok (o.a. Birkt), Kuijer (Bleijendaal en Hoogland), Kuijper en Wantenaar.

In het navolgende worden, aan de hand van de plaatsen waar zij in Soest woonden, de voor Soest belangrijke takken van de familie Van Roomen behandeld.

2. "Van Hoogland naar Soest ...."

Petrus Evertsz (ca 1680-1715) x Jannetje Willem Ariese

Petrus of Peter Evertsz werd vermoedelijk omstreeks 1680 in Hoogland geboren. Nog voor het jaar 1710 trouwde hij met Jannetje Willem Ariese, eveneens afkomstig van Hoogland. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen bekend, namelijk **Willem** (1710) en **Woutertje** (1713), beiden gedoopt in Hoogland. De kinderen werden vernoemd naar de grootouders van moederszijde, namelijk Willem Arie Hermansz en

Woutertje Breunissen. Peter Evertsz overleed in Hoogland in het jaar 1715 .
Zijn weduwe Jannetje Willem Ariese hertrouwde in 1716 in Hoogland met Tijmen Toonen van den Hoeven. Uit dit huwelijk werden nog drie kinderen geboren, waarvan de oudste dochter Maria (1717) in Hoogland werd gedoopt en beide jongste kinderen Hendrikje (1720) en Toon (1723) in Soest. Blijkbaar is het echtpaar tussen 1717 en 1720 naar Soest vertrokken. Op de zetting van het huisgeld van 1719 blijkt Tijmen Toonen huurder te zijn van een woning van de familie Van Staverden[5]. Uit vergelijking met andere bronnen weten we dat deze woning de zogenaamde Vliegensengershoeve was, thans het complex Lange Brinkweg 28, 28a en 28b. De naam van deze oude boerderij is al reeds lang vergeten[6].

Vliegensengershoeve (L.Brinkweg 28, 28a, 28b). Hier woonden vanaf ca. 1718 de eerste Van Roomen's te Soest

---

[5] GAS, Oud archief, invnr. 124, Zetting van het huisgeld over 1719

[6] Zie voor deze boerderij ook: G.J.M. Derks, De meest gunstig in de kom der gemeente Soest gelegen boerenhofstede in Van Zoys tot Soest, jrg. 13, nr. 3, blz. 16-24. OAS, invnr. 51, rotcedulen

Beknopte Stamboom van de familie Van Roomen te Soest

Aert Dircksz Romeijn / van Roomen
ca 1600-16??
x1 ca 1635 Neeltgen Jans x2 1650 Neeltien Peters x3 1665 Hendrikje Jans Erf Calveen te Hoogland

Willempje Aerts van Roomen
ca 1655-1719
x 1676 Evert Jansz Hoogland

Peter Evertsz [van Roomen]
ca 1680-1715
x ca 1708 Jannetje Willem Ariese Hoogland; Soest Vliegensengershoeve

Willem van Roomen
1710-177?
x 1748
Jannetje v Dorresteijn
De Witte Zwaan

Woutertje van Roomen
1713-1790
x1 1746 Pieter Edmond Brink
x2 1750 Jan Hilhorst Meijenburg
x3 1764 Thijmen Bous Brink

Peter van Roomen
1748-1831
x 1778
Rijkje van den Breemer
Hoge Vuursche
Grote Melm

Aaltje van Roomen
1751-1785
x 1775
Toon Kok
Korte
Brinkweg

Jannetje van Roomen
1753-1779
x 1776
Willem Dijkman

Teunis van Roomen
1755-1821
x 1787
Reijertje Butselaar
De Witte Zwaan

Bartje van Roomen
1764-1817
x 1789
Jan Dijkman
Lang End

Teunisje van Roomen
1780-1865
x 1804
Gerbrand van 't Klooster
Hoogland
Kerkpad Nz

Jannetje van Roomen
1785-1853
x 1809
Jan Schimmel
Baarn

Pieter van Roomen
1789-1856
x 1826
Antje van Logtensteijn
Grote Melm

Trijntje van Roomen
1797-1871
x 1826
Hendrik van 't Klooster
Kerkpad Zz

Teunis van Roomen
1792-1866
x 1818
Jannetje Dijkman
Lang End
Hamersveld

Jannetje van Roomen
1788-1866
x 1815
Hendrik Ebbenhorst
De Witte Zwaan
Teut

Thijmetje van Roomen
1793-1819
ongehuwd

Willem van Roomen
1827-1899
x1 1856
Maria Hilhorst
x2 1893
Aaltje van Roomen
Grote Melm

Nelletje van Roomen
1834-1906
x 1863
Franciscus Cornelis Kuijper

Korte Brinkweg
Kerkpad Nz 37

Peter van Roomen
1822-1910
x 1857
Barbara Hilhorst
Baarn

Baarnse tak

Gijsbert van Roomen
1828-1898
x 1859
Petronella Stoutenburg
Soest / Hilversum

Hilversumse tak

Willem van Roomen
1833-1891
x 1861
Anna Voskuilen
Hamersveld

Leusdense tak

Anna van Roomen
1857-1927
x1 1881
Petrus Kuijer
x2 1900
Cornelis v/d Breemer
Bleijendaal
Kerkpad Nz 41

Petrus van Roomen
1863-1935
x 1886
Cornelia van Hofslot

Grote Melm
Kerkpad Nz 47

Anna Maria van Roomen
1894-1990
ongehuwd
Laren NH

Jannetje van Roomen
1862-1921
x1 1907
Piet Hilhorst
x2 1910
Wouter van Logtensteijn
Staelenhoef
L. Brinkweg 28

Aaltje van Roomen
1863-1945
x1 1893
Willem van Roomen
x2 1900
Wouter Rademaker
Hilversum
Laren NH

Teus van Roomen
1865-1956
x 1900
Stijntje Tolboom

Korte Brinkweg

Toon van Roomen
1867-1945
x1 1907
Jannetje Tolboom
x2 1916
Helena van Zandbrink
Gr. Wijnbergen

Piet van Roomen
1871-1939
x 1904
Jannetje van Dijk

Leusden Birkt

Hendrik van Roomen
1873-1941
ongehuwd

Martje van Roomen
1889-1976
x 1912
Gradus Hartman

Birkt

Willem van Roomen
1891-1965
x 1920
Griet van Logtesteijn

Grote Melm

Anna van Roomen
1904-1977
x 1934
Arie van den Breemer

Kerkpad Nz 47

Anna van Roomen
1901-1990
ongehuwd

Korte Brinkweg

Wulfert van Roomen
1903-1979
x 1933
Tonia/Teun v/d Bremer

Kerkpad Zz Middelwijkstr

Cillia van Roomen
1905-1993
x 1931
Arie v/d Breemer

Ferdinand Huijckl. 16

Anna van Roomen
1909-1991
x 1934
Wous van Logtestijn

Kerkpad Zz 3
Molenstraat 13

Bertha van Roomen
1918
x 1944
Piet Kok

Kerkpad Zz 7

Jan van Roomen
1907-1983
x 1941
Cor van Hofslot

Graswijk

Henk van Roomen
1911-1979
x 1946
Antonia van Klooster

Nieuwstraat

Van de vijf kinderen bleven er na het overlijden van dochter Maria van den Hoeven in 1745 nog vier over. Daarvan was **Woutertje van Roomen** de eerste die trouwde en wel in 1746 met Pieter Gerritsen Edmond, een buitenechtelijke zoon van Juffrouw Levina Maria Edmond uit Amersfoort. Dit huwelijk moest wellicht wat overhaast worden gesloten want Woutertje was al enkele maanden zwanger. Pieter en Woutertje woonden na hun huwelijk o.a. in een kamer op de boerderij van Jan Teunissen (van) Dorresteijn. In die jaren was het heel gewoon dat kamers van grotere panden werden verhuurd aan startende (daghuurders-) gezinnen, ongetrouwde familieleden, weduwnaars en weduwen etc. Pieter overleed reeds enkele jaren later, waarna Woutertje in 1750 hertrouwde met Jan Gerritsen Hilhorst, omstreeks 65 jaar oud en landbouwer op het erf Meijenburg "Achter den Eng". Woutertje trouwde in 1764 voor de derde keer en wel met Thijmen Claasz Bous. In 1790 is zij overleden.

Haar halve zuster Hendrikje van den Hoeven trouwde in 1752 met Jan Hendriksz van 't Klooster en kwam daardoor op de boerderij 't Klooster aan de Eemstraat te wonen. De jongste (half)broer Toon van den Hoeven trouwde in 1757 met Barbara van den Breemer en trok in op de boerderij van zijn schoonouders aan het Kerkpad (thans Kerkpad Zz 67).

Met de oudste zoon Willem van Roomen, woonachtig in De Witte Zwaan, vervolgen we ons verhaal.

3. "In De Witte Zwaan in de Teut"

Verschillende Van Roomen's hebben gewoond in de Teut te Soest. Mogelijk sloeg de naam "de Teut" vroeger op het hele terrein gelegen tussen de Korte Brinkweg en de Van Weedestraat, vanaf de Korte Melmweg, tot de plek bij het pand van de familie Mets, waar beide eerstgenoemde straten samenkomen en de Burgemeester Grothestraat begint. Dit klopt met het gegeven dat Teut zoveel zou betekenen als : een puntig of spits toelopende straat of stuk land. De Korte Melmweg heette vroeger Teutsteeg!

Op de hoek van de Teutsteeg en het Kerkpad stond vroeger o.a. de herberg **"De Witte Zwaan"** of ook wel kortweg **"De Zwaan"**. Dit pand heeft thans als adres : Kerkpad Nz 25; oudere Soesters kennen het nog

wel als de boerderij van Jan Hartman. Aan het begin van de 18de eeuw had het pand een uithangbord met daarop een Witte Zwaan. Bij de herberg hoorden ook een "pleijn" en een "caatsbaan" [7].

Hier woonden in de tweede helft van de 18de en het begin van de 19de eeuw achtereenvolgens de gezinnen van Willem Petersz van Roomen en Teunis Willemsz van Roomen. Deze worden hierna behandeld.

Volledigheidshalve kan nog worden vermeld dat ook Gijsbert van Roomen (1828-1898) en Petronella van Stoutenburg (1835-1894) hier enkele jaren hebben gewoond. Gijsbert is de stamvader van de Van Roomen's te Hilversum. Hij was een zoon van Teunis van Roomen (1792-1866), die vanuit Soest naar Hamersveld vertrok. (zie ook onder 4)

De (Witte) Zwaan in de Teut (Kerkpad NZ 25). Aangekocht door Willem van Roomen in 1749

---

[7] Zie bijv. RAU, Dorpsgerechten, invnr. 1907, fol. 137 e.v., koopcedule d.d. 28.09.06 (met bijbeh. transport) en RAU, Notarieel archief, invnr. AT 033 a 007, akte 1745-10 d.d. 13.04.1745 (Notaris Anthony van Veerssen)

a. Willem van Roomen (1710-177?) x Jannetje van Dorresteijn

Willem Petersz van Roomen werd in Soest ook wel Willem Tijmen Toonen genoemd, naar zijn stiefvader Tijmen Toonen van den Hoeven. In 1748 trouwde hij met Jannetje Teunissen van Dorresteijn, afkomstig van een boerderij aan het Lange End (waarschijnlijk omgeving huidige Korte Brinkweg).

Een jaar na zijn huwelijk kocht Willem van Roomen van Albert Gijsbertse Broek diens herberg De Witte Zwaan[8]. Zo werd Willem herbergier wat hem in Soest de bijnaam "Willem Peterse Waard" bezorgde. In 1752 liet hij het pand aanmerkelijk verbeteren, waarvan de muurankers in het voorhuis nog getuigen. In 1762 was hij een van de rotmeesters van Soest. Behalve herbergier was Willem ook boer en hield hij een behoorlijk aantal koeien. Bij de runderpest van 1769-1770 stierven zes van zijn negen runderen[9].

Willem van Roomen overleed voor 12 april 1775; de precieze overlijdensdatum is nog niet bekend. Zijn weduwe Jannetje van Dorresteijn overleed vermoedelijk tussen 12 april en 11 augustus 1775.

Van de zeven kinderen van dit echtpaar werden er vijf volwassen, nl. **Peter** (1748-1831), **Aaltje** (1751-1785), **Jannetje** (1753-1779), **Teunis** (1755-1821) en **Bartje** (1764-1817). Aaltje trouwde in 1775 met Toon Kok, die boerde op de hoek van de Korte Brinkweg en de Stadhouderslaan (vroeger Nieuwesteeg), thans Korte Brinkweg nr. 51. De beide andere dochters trouwden elk met een Dijkman : Jannetje in 1776 met Willem Petersz Dijkman en Bartje in 1789 met diens broer Jan Petersz Dijkman. Laatstgenoemd echtpaar woonde op een boerderij aan het Lange End, ter plekke van de huidige woningen Kerkpad Nz 29-33.

---

[8] RAU, Notarieel archief, invnr. AT 033 a 008, akte 1749-1, d.d. 6.1.1749 (Notaris Anthony van Veerssen).

[9] GAS, Oud Archief, invnr. 44, Lijsten van aan de runderpest gestorven beesten, 1769, 1770 en 1772

b. Teunis van Roomen (1755-1821) x Reijertje Butselaar

Zoon Teunis van Roomen (1755-1821) volgde zijn vader op als herbergier in de Zwaan. Hij was tevens boer. Net als zijn vader combineerde ook hij beide beroepen. In 1818 werd Teunis aangesteld als brandmeester voor het Lange End. Op zijn boerderij werden tevens het brandzeil en de overige benodigde materialen bewaard.

Teunis trouwde in 1787 met Reijertje Elbertse Butselaar, afkomstig van de boerderij Het Derde Erf in de Birkt. Uit dit huwelijk werden - behalve een jong gestorven zoon - twee dochters geboren : **Jannetje** (1788-1866) en **Thijmetje** (1793-1819). Moeder Reijertje overleed in november 1793, een maand na de geboorte van Thijmetje. Ook deze dochter Thijmetje werd niet oud; zij overleed in 1819 aan een "kramp-kolyk", nog maar 25 jaar oud. Zo bleef Teunis alleen met zijn oudste dochter Jannetje over. Teunis van Roomen overleed in Utrecht op 6 juli 1821 ten huize van de voermans-knecht Gijsbert van Soest. Naar de reden van zijn verblijf in Utrecht kunnen we alleen maar gissen; wellicht had hij een bezoek gebracht aan de veemarkt.

Jannetje was in 1815 getrouwd met de meester-broodbakker Hendrik Ebbenhorst (1782-1851). Zij erfde in 1821 als enig overgebleven kind de herberg van haar vader, die vermoedelijk inmiddels door haar echtgenoot als bakkerij in gebruik was genomen. De familie Ebbenhorst kocht in de loop der jaren nog tal van andere panden in de Teut en directe omgeving.

(wordt vervolgd)

Gemeentelijke archieven toegankelijk (I)

door redactie

De afgelopen jaren is stevig gewerkt aan de Inventaris van de archieven van de gemeente Soest. Inmiddels is deze klus geklaard en is de inventarisatie op 4 november jl. aan burgemeester J. de Widt aangeboden. Het werk van de gemeentearchivaris, de heer A.F.M. Reigchelt, biedt de liefhebbers de mogelijkheid op een vlotte wijze toegang te verkrijgen tot gemeentelijke archiefstukken over een periode van meer dan een eeuw.

Er is gekozen voor een inventarisatie van de archieven uit de periode 1812-1928. De archieven van vóór 1812 zijn in 1893 door Fruin geïnventariseerd. De archieven uit de negentiende en begin twintigste eeuw waren echter nauwelijks ontsloten, op de summiere plaatsingslijst van Van Hinsbergen uit 1937 na.

Er is voor gekozen de door de heer J. Haanstra beschreven stukken (Inventaris van het archief van het gemeentebestuur (1892) 1914-1928 (1942) in de onlangs verschenen inventaris op te nemen.

Tot voor kort waren de gemeentelijke archieven verspreid opgeslagen in diverse gebouwen in Soest en in Amersfoort. In het huidige gemeentehuis is een adequate archiefruimte opgenomen, waardoor het mogelijk werd de verschillende archieven weer samen te voegen. De inventaris van de gemeentelijke archieven bevat alle officiële stukken zoals notulen, correspondentie, besluiten, bekendmakingen, verordeningen e.d., maar ook diverse sub archieven zoals het kabinetsarchief van de burgemeester (1894-1942), Consessionarissen van de Straatweg Soest-Soesterberg (1851-1906), N.V. Soester Paardentramweg (1891-1926).
Ook bevinden zich in de archiefruimte gedeponeerde archieven zoals het archief van de Commissie van Weldadigheid (1818-1970) en stukken betreffen de buitenplaats Coienso van de familie Cankrien (1807) 1897-1911.

In de inleidende beschrijving van de inventaris van de archieven gaat gemeentearchivaris A.F.M. Reigchelt in op ***het historisch en geografisch kader*** van de periode waarop de inventaris betrekking heeft. Deze beschrijft hij als volgt [10]:
De periode waarop deze inventaris betrekking heeft (1812-1928) is in veel opzichten een periode van grote veranderingen geweest. Telde Soest in 1815 1560 inwoners en 290 huizen (inclusief hutten), bij de tiende volkstelling van 1920 waren er 8061 inwoners. In het Soesterveen werd tot in de jaren twintig van deze eeuw turf gestoken. Het veen is verdwenen en heeft plaats gemaakt voor de woonwijken en industrieterreinen van na de tweede wereldoorlog. In de vorige eeuw had de gemeente nog een agrarisch karakter, met wat ambachtelijke

---

[10] Gepubliceerd met toestemming van gemeentearchivaris, de heer A.F.M. Reigchelt

activiteiten. Het grootste deel van de woeste gronden werd in beslag genomen door heidevelden en zandverstuivingen. De vergezichten waren weids. In de loop van de negentiende eeuw werd een groot deel van deze gronden bebost, met name het landgoed de Paltz. Bestudering van topografische kaarten van rond 1900 laat zien dat zelfs toen nog het landschap een veel meer open karakter bezat dan thans.

Burgemeester J. de Widt en de heer A.F.M. Reichgelt (rechts resp. 2e van rechts) na de officiële aanbieding van de inventaris

De periode 1812-1928 was ook een periode van grote infrastructurele veranderingen. Doorgaande wegen werden bestraat. Maar vooral de aanleg van de spoorlijnen aan het einde van de negentiende eeuw heeft Soest uit een isolement gehaald. De woonfunctie kreeg een nieuwe impuls door een nog exclusief forensisme. Met name veel repatriërenden uit Oost-Indië kozen in Soest, soms tijdelijk, domicilie vanwege de betrekkelijk nabije ligging van Amsterdam, het aantrekkelijke landschap gelegen in de overgangszone van de Utrechtse Heuvelrug naar de Eempolders en de landelijke rust. Uit deze tijd dateren de inmiddels veelal weer gesloopte villa's en buitenverblijven aan de Vredehofstraat en de Burgemeester Grothestraat. Op het westelijk gedeelte van de Soester Eng ontstond in het begin van deze eeuw een villawijk.

Soesterberg, kortweg aangeduid als "De Berg" telde in het begin van de vorige eeuw slechts enkele tientallen inwoners. In 1837 richtten de rooms-katholieke bewoners zich met een rekest tot de koning om een

eigen kerk te mogen stichten. Bij Koninklijk Besluit van 12 juli nr. 70 van dat jaar werd hieraan voldaan en tevens werd de globale omvang van de nieuwe parochie vastgesteld. Sinds dat jaar werd de gemeenschap daar aangeduid met Soesterberg. Nieuwe impulsen en landelijke vermaardheid kreeg de nederzetting door de ingebruikneming van het vliegkamp Soesterberg in 1910, vanaf 1913 militair vliegveld.

In de loop van de negentiende en twintigste eeuw zijn er wat grenscorrecties geweest. Bij de instelling van het gemeentebestuur op 1 januari 1812 werd het oude gerecht Isselt bij Soest gevoegd om ruim een eeuw later in 1941 naar Amersfoort te gaan. De grens tussen Amersfoort en Soest kwam toen, op een klein stukje vlak bij de Eem na, gelijk te liggen met de oude grens Isselt-Soest. Het gebied ten oosten van de Eem, de polder De Slaag, dat van oudsher tot het gerecht Soest had behoord, is in 1815 bij Hoogland gevoegd.
Veel grond in Soest was eigendom van de gemeente Soest, voornamelijk de onontgonnen en met heide begroeide gronden. Veel van deze grond werd in erfpacht uitgegeven. Een omvangrijke administratie hiervan is in het archief aanwezig.

De ***institutionele geschiedenis*** wordt als volgt beschreven:

Per 1 januari 1812 werd het eerste gemeentebestuur van Soest benoemd, bestaande uit een *maire* (burgemeester), een *adjunct-maire* (wethouder) en tien *municipale raden* (leden van de gemeenteraad). Dit was het gevolg van de invoering van het Franse bestuurssysteem na de inlijving van ons land bij het Franse keizerrijk in 1810. Hoewel door de komst van de Russische en Pruisische legers al in november 1813 het Franse bewind ineenstortte, vormde de inlijvingsperiode een belangrijke breuk met het verleden. De scheiding tussen bestuur en rechtspraak was met de opheffing van de gerechten (de oude dorpsbesturen) definitief geworden. Veel zaken die onder het Franse bewind waren ingevoerd zouden na 1813 in ons staatsbestel blijven bestaan. We kunnen hierbij denken aan de burgelijke stand, het kadaster (ingevoerd in verband met de grondbelasting), de conscriptie (dienstplicht) en verschillende nieuwe belastingen. De centralisatie van het bestuur, waarmee tijdens de Bataafs-Franse tijd (1795-1813) een aanvang was gemaakt, werd tijdens het Koninkrijk der Nederlanden voortgezet. De besturen uit de Franse tijd werden voorlopig gehandhaafd tot de

invoering van de Reglementen van het Bestuur ten Plattelande van 1818 en 1925. Vanaf 1851 vormde de Gemeentewet de grondslag voor de organisatie van het gemeentebestuur.

Beschrijving organisatie:

De eerste burgemeester, G. Van Steijn van Hensbroek, combineerde aanvankelijk deze functie met die van secretaris. Per 12 december 1817 werden een secretaris en een ontvanger aangesteld. De samenwerking tussen burgemeester en gemeentesecretaris verliep niet zonder problemen, zodat Van Steijn van Hensbroek gedurende de periode 1825-1834 tevens als secretaris functioneerde. J.A. van Steyn volgde hem op. Burgemeester P. Gallenkamp Pels combineerde beide functies weer. Onder de Gemeentewet was dit, met toestemming van de koning, nog steeds mogelijk. Met de aanstelling van D.A. Rutges tot gemeentesecretaris in 1869 zouden de functies definitief gescheiden worden.

Een aparte ambtenaar burgelijke stand was er niet. De burgemeester, een van de wethouders of de gemeentesecretaris trad als zodanig op. De gemeenteveldwachter was tevens bode. Ook de schoolmeesters waren in dienst van de gemeente. Verder maakte de gemeente gebruik van de diensten van een vroedvrouw en heelmeester, later arts of geneesheer. Onderhouds- en schoonmaakwerkzaamheden werden uitbesteed. Incidentele betalingen aan diverse personen waren er voor het bezorgen van brieven, aanplakken van biljetten en dergelijke. Zo ontving Petronella Appel, boodschaploopster van Amersfoort naar Soest, voor het bezorgen van brieven naar Amersfoort vier gulden over het jaar 1825.

Rond 1900 onderging het personeel een grote uitbreiding. Naast de veldwachter(s) kwam er een aparte bode. Voor de administratie werden ambtenaren ter secretarie aangesteld. In 1920 werd de secretarie in drie afdelingen opgesplitst. Burgelijke stand viel onder de tweede afdeling. Aan het hoofd van iedere afdeling stond een ambtenaar met de titel commies of hoofdcommies. Geleidelijk ontstond er dus een ambtelijke hiërachie. Naast de bezoldigde ambtenaren waren er onbetaalde "surnumerairs" werkzaam. In 1924 kwam er nog een vierde afdeling, comptabiliteit, bij. Per 1 januari 1929 werd een nieuwe verordening van

kracht samenvallend met een nieuwe reorganisatie en invoering code-VNG.
In navolging van de landelijke tendens ontstonden er binnen de gemeentelijke organisatie min of meer zelfstandige diensten of bedrijven. Aan het begin van deze eeuw ging zich de dienst gemeentewerken aftekenen door het ontstaan van de functies als opzichter en wegwerker, aanvankelijk nog gecombineerd, later gesplitst. Het Elektriciteitsbedrijf functioneerde van 1903 tot 1913. Het aantal gemeentelijke bedrijven breidde zich vooral rond 1920 uit: Publieke Werken in 1918, Gasbedrijf en Grondbedrijf in 1924. Er fungeerde een zelfstandig Trambedrijf van 1895 tot 1924. Het ophalen van "vuil en asch" werd voorlopig uitbesteed. In 1935 ging de gemeente er toe over dit in eigen beheer te doen. Alleen de stukken van het Elektriciteitsbedrijf en het Trambedrijf zijn in deze inventaris opgenomen, omdat de activiteiten van deze bedrijven geheel binnen de geïnventariseerde periode vallen. De overige diensten en bedrijven komen in een volgende inventarisatie aan de orde.

Huisvesting.

Het eerste gemeentehuis was ondergebracht in het oude schoolgebouw Eemstraat nr 1. Omdat dit, ondanks een drastische verbouwing in 1821, te krap werd, kocht het gemeentebestuur voor een bedrag van 1450 gulden het huis van G. Ubbink (Eemstraat nr. 2) aan. Dit was enige jaren daarvoor gebouwd. Het werd in 1828 in gebruik genomen als raadhuis, tevens woning van de veldwachter-gemeentebode, gevangenis en brandspuithuis. Nieuwe ruimteproblemen deden het gemeentebestuur een halve eeuw later besluiten om een huis aan het Lange Eind (nu Korte Brinkweg-Van Weedestraat) te kopen, te verbouwen en als gemeentesecretarie in te richten. In feite bestond die situatie voor die tijd ook al omdat de administratie door de burgemeesters thuis werd gedaan. Het gemeentehuis werd alleen gebruikt voor de raadsvergaderingen. In de raadsvergadering van 29 oktober 1891 werd een voorstel ingediend om te komen tot de bouw van een nieuw raadhuis. Als redenen hiervoor werden opgegeven: de krappe huisvesting en de onpraktische scheiding van raadhuis en secretarie. Met de raadsvergadering van 14 maart 1893 werd het nieuwe gemeentehuis officieel in gebruik genomen. Tot 1990, dus bijna een eeuw, zou het gemeentehuis hier gehuisvest blijven.

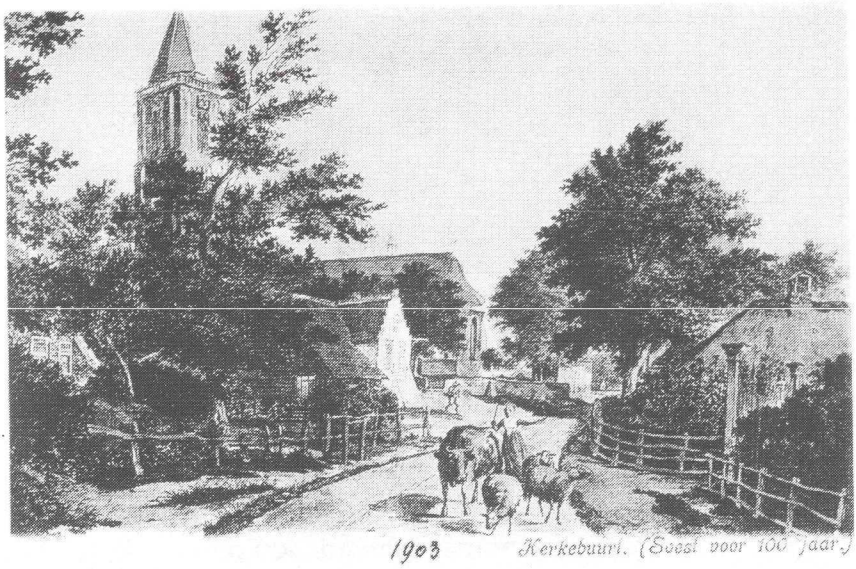

INVENTARIS VAN DE ARCHIEVEN VAN DE GEMEENTE SOEST 1812 - 1928

- A.F.M. REICHGELT -

Een gedicht over Soest van Pieter Pijpers [11]

Zoest

Maar, wat piramide rijst
Boven u, die menschen spijst (de Eng)
Waarop kraait die haan zo wakker,
Over veld en bosch en akker,
Als hij wind en weder wijst?
't Is de baak in zee van koren,
't Is de hoogbejaarde toren,
Door geen ouderdom verwoest;
Van dat menschenvoedend Eden,
Van 't verblijf van reine zeden,
Dat wij aanstonds binnentreeden;
Van het hartbetovrend Zoest.

---

[11] geboren 14 december 1748. Hij woonde in een landhuis aan de binnenweg van Soest over Isselt naar Amersfoort.